

Twinning projekat Bosna i Hercegovina
Aktivnost 1.4 «Sveobuhvatna finansijska strategija»
zajedno sa
Aktivnošću 4.2 «Definisanje i organizacija komplementarnih
agencija»
u okviru projekta CARDS Twinning BA05 IB AG 01

Sarajevo, 08. do 12.09.2008. godine

Kratkoročna misija

Izveštaj o misiji

1. Imena eksperata:

Roland Labohm, Tierseuchenkasse Rheinland-Pfalz

Michael Köstler, Bayerische Tierseuchenkasse

Konrad Scholz, Niedersächsisches Landesamt für Verbraucherschutz und
Lebensmittelsicherheit

2. Cilj i zadaci misije:

- Identifikacija internih postupaka budžetskog planiranja na nivou Ureda i entiteta
- Analiza trenutnog stanja u smislu odgovornosti u vezi sa kontrolom bolesti životinja
- Razrada postupaka za fleksibilniju preraspodjelu budžetskih sredstava
- Opis propisa o programu praćenja i kontrole bruceloze

3. Raspored misije:

Datum	Sastanci/ Aktivnosti	Učesnici
08.09.2008.	<p>Ured za veterinarstvo BiH</p> <p>Upoznavanje sa postupcima budžetskog planiranja u Uredu</p> <p>Odgovornosti za kontrolu zdravlja životinja u BiH</p> <p>Osnovni propisi o kontroli zdravlja životinja</p> <p>Ustroj administracije i implementacija strategija za kontrolu zdravlja životinja, sa primjerom kontrole bruceloza</p>	<p>Karoline Schollmeyer Rezidentni Twinning savjetnik</p> <p>Darko Čobanov Zamjenik direktora Ureda</p> <p>Sanin Tanković Sekretar Ureda</p> <p>Sabaheta Huskić Načelnica odjeljenja za finansije</p> <p>Roland Labohm Strani ekspert</p> <p>Michael Köstler Strani ekspert</p> <p>Konrad Scholz Strani ekspert</p>
09.09.2008.	<p>Ured za veterinarstvo BiH</p> <p>Upoznavanje sa postupcima budžetskog planiranja u Federaciji BiH</p>	<p>Drago Nedić Direktor Ureda</p> <p>Karoline Schollmeyer Rezidentni Twinning savjetnik</p> <p>Darko Čobanov Zamjenik direktora Ureda</p> <p>Sabaheta Huskić Načelnica odjeljenja za finansije</p> <p>Nada Rajković Pomoćnik ministra MPVŠFBiH</p> <p>Indira Mulalić Pomoćnik ministra MPVŠFBiH</p> <p>Josip Krasni Pomoćnik ministra MPVŠFBiH</p> <p>Roland Labohm, Strani ekspert</p> <p>Michael Köstler, Strani ekspert</p>

		Konrad Scholz , Strani ekspert
10.09.2008. - 12.09.2008.	Ured za veterinarstvo BiH Upoznavanje sa postupcima budžetskog planiranja u Republici Srpskoj	Drago Nedić Direktor Ureda Karoline Schollmeyer Rezidentni Twinning savjetnik Darko Čobanov Zamjenik direktora Ureda Nada Rajković Pomoćnik ministra MPVŠFBiH Roland Labohm , Strani ekspert Michael Köstler , Strani ekspert Konrad Scholz , Strani ekspert

4. Rezime rezultata misije:

4.1 Finansiranje u oblasti poljoprivrede i zdravlja životinja

Budžeti Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih poslova kao i Ministarstava poljoprivrede entiteta sadrže značajne iznose predviđene za poljoprivredu, između ostalog i za veterinarske poslove i naročito kontrolu bolesti životinja. U Federaciji BiH, udio budžeta predviđen za poljoprivredu trenutno iznosi 3% ukupnog budžeta. Cilj je da se ovaj procenat poveća do 6%. Sektor uzgoja stoke dobija značajne iznose subvencija, uglavnom za proizvode životinjskog porijekla. Na primjer, za Republiku Srpsku spomenut je iznos od 80 miliona KM.

S druge strane, poreski prihodi su nestabilni i ponekad ih je teško izračunati. Ovo se isto tako odnosi i na moguće troškove u oblasti poljoprivrede i veterinarskih poslova. Budžeti Ureda za veterinarstvo i odgovornih veterinarskih organa u entitetima strogo su odvojeni. Prijenos finansijskih sredstava iz Ureda na entitete je ograničen na situacije ozbiljnih kriza prilikom izbijanja bolesti životinja, npr. prilikom pojave žarišta ptičje gripe.

Postupci planiranja budžeta na nivou BiH i dva entiteta zasnivaju se na zakonima o budžetu. Odredbama zakona o budžetu propisano je da se planirani izdatci pripisuju ponovljenim

stalnim troškovima s jedne strane, te detaljnim programima (npr. kontrola bolesti životinja) s druge strane. Za odobrenje predloženog budžeta, razlozi za izdatke trebaju se detaljno obrazložiti. Ovo je potrebno uraditi za svaku posebnu poziciju kao što su plate, materijalni troškovi, laboratorijski troškovi ili troškovi uzorkovanja, i sl. Pri izvršenju budžeta nije ostavljen prostor za fleksibilnost jer nije dozvoljeno prenošenje sredstava sa jedne pozicije budžeta na drugu. Na primjer, zabranjeno je provoditi program kontrole bruceloze korištenjem neutrošenih sredstava predviđenih za druge planirane izdatke.

Pored toga, odgovorna ministarstva svake godine značajno smanjuju predloženi budžet. Prema dobijenim informacijama, smanjenje predloženog budžeta može biti i više od 50% planiranog budžeta, iako se takav prijedlog budžeta zasniva na važnim potrebama kontrole bolesti životinja. Tako se dolazi do situacije da odredbe iz odluka, zakona i naredbi za kontrolu bolesti životinja ne odgovaraju osiguranim finansijskim sredstvima.

Još jedan problem predstavlja činjenica da se budžeti usvajaju na period od samo jedne godine. Stoga je teško implementirati programe za kontrolu bolesti koji zahtijevaju dugoročnu finansijsku pouzdanost.

4.2 Ustroj administracije u vezi sa kontrolom bolesti životinja

Općenito govoreći, odgovornosti mjerodavnih organa u vezi sa zdravljem životinja u dovoljnoj su mjeri propisane na državnom i entitetskom nivou. Prema dobijenim informacijama, reorganizacija veterinarskih stanica na najnižem nivou veterinarske uprave u Federaciji još nije finalizirana. Stoga se mogu pojaviti problemi u naredbodavnom lancu u određenim situacijama kontrole bolesti životinja. Za efikasne strategije kontrole bolesti (registracija imanja, dokumentiranje mjera kontrole, obaveze izvještavanja) potrebna je dobra organizacija i neovisnost veterinarske uprave na svakom operativnom nivou.

4.3 Legislativa u vezi sa kontrolom zdravlja životinja

Evaluacija legislative izvršena je na primjeru propisa o kontroli bruceloze. Sljedeća legislativa je na snazi:

- Zakon o veterinarstvu BiH
- Odluka o mjerama kontrole zaraznih i parazitarnih bolesti životinja i njihovom provođenju i financiranju u 2008. godini
- Odluka o mjerama kontrole bruceloze malih preživača u BiH (2005.)

- Odluka o programu za iskorjenjivanje bruceloze ovaca i koza u Federaciji BiH u periodu 2007.-2010. godine

Zbog ekonomskih gubitaka i zoonotskog karaktera, bruceloza ovaca i koza ima najveći prioritet u programima za kontrolu odnosno suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti u BiH. Prema dobijenim informacijama, i u Republici Srpskoj postoji odluka o kontroli bruceloze ovaca i koza. Može se zaključiti da legislativna osnova za kontrolu bruceloze ovaca i koza u BiH odgovara potrebama. Iz ove perspektive ne bi trebalo biti bilo kakvih ograničavajućih faktora za uspješnu kontrolu bruceloze kod malih preživača.

Odredbe o kontroli bruceloze kod goveda postoje samo u godišnjoj naredbi, i očigledno se temelje na bivšem jugoslovenskom zakonu. Navedene odredbe odnose se isključivo na ispitivanje i slobodu od bruceloze kod mliječnih proizvoda koji se puštaju u promet.

Preporučuje se proširenje kontrole bruceloze na cjelokupnu populaciju goveda u BiH.

5. Preporuke

- Potrebno je razmotriti povezanost između zakonskih odredbi i budžeta. Ako je zakon stupio na snagu, mora se garantovati da se mjere koje su njime propisane mogu provesti uz adekvatan nivo finansiranja. Troškovi implementacije mjera trebaju se tačno izračunati prilikom izrade zakona. Dugoročno i održivo finansiranje propisanih mjera mora biti dio zakonodavnog postupka. Političari moraju preuzeti ovu odgovornost.
- Potrebno je povećati fleksibilnost u izvršavanju budžeta na nivou BiH i entiteta. U okviru ukupnog budžeta za poljoprivredu, vrlo je poželjno omogućavanje prijenosa sredstava između različitih pozicija. Kada je to potrebno iz stručne veterinarske perspektive, mora biti moguće da se na primjer sredstva planirana za iskorjenjivanje ptičje gripe preraspodjele na kontrolu bruceloze.
- Višegodišnja strategija finansiranja (planiranje i izvršenje budžeta za najmanje 3 godine) je neizbježna da bi se mogla garantovati efikasna i održiva kontrola bolesti životinja jer ona ne može funkcionisati na kratkoročnoj osnovi.
- Država općenito preuzima glavnu odgovornost za zdravlje životinja i finansijsku podršku sektoru uzgoja životinja u slučaju pojave žarišta epizootskih bolesti životinja. S obzirom na ograničeni državni budžet, preporučuje se dodatni pristup finansiranju.

- Trebalo bi uspostaviti jedan fond za finansiranje strategija zaštite zdravlja životinja. To bi trebala biti nezavisna organizacija koja bi osiguravala
 - dugoročno sigurno finansiranje strategija zaštite zdravlja životinja
 - rezervisanje finansijskih sredstava isključivo u svrhu zaštite zdravlja životinja
 - jednak pristup finansiranju pitanja zdravlja životinja u čitavoj zemlji u skladu sa stručnim veterinarskim normama.

- Zbog njihove zajedničke odgovornosti za kontrolu bolesti životinja, ovaj fond trebaju finansirati
 - država BiH
 - entiteti i Distrikt Brčko
 - imatelji životinja.

Potrebno je provjeriti i da li se prilozima za fond djelomično mogu uzeti iz

- poljoprivrednih subvencija koje se isplaćuju imateljima životinja
- naknada koje organi na nivou BiH naplaćuju za izdavanje uvjerenja u oblasti kretanja životinja.

6. Opšte primjedbe

Twinning ekspertni tim bi se želio zahvaliti svim stranama na aktivnoj i konstruktivnoj diskusiji. Posebno se zahvaljujemo gosp. Dragu Nediću, gosp. Darku Čobanovu, gosp. Saninu Tankoviću te gospođi Karoline Schollmeyer.

Sarajevo, 12.09.2008. godine

Gosp. Roland Labohm

Gosp. Michael Köstler

Gosp. Konrad Scholz